

MARXILAISUUS JA „NASHA ZARJA“²⁶

„Zvezdan” 4. numerossa olleessa lehtikatsauksessa huomautettiin täysin oikeutetusti, että likvidaattoruus ja sen yhteydessä hegemoniakysymyksen arvioiminen kiinnostaa nykyään marxilaisia piirejä ja että tätä tärkeää kysymystä koskevan polemiikin pitää, ollakseen tuloksellista, olla periaatteellista „eikä „Nasha Zarjan” henkilökohtaista ja ilkeämielistä polemiikkia”.

Ollen täysin samaa mieltä tästä sivuutan täydellä vaitiollolla tuon aikakausjulkaisun sellaiset tempaukset kuin että selvän saa vain siitä, *kenestä* eikä *mistä* on kysymys („Nasha Zarja” № 11—12, s. 47). Otan „Nasha Zarja” julkaisun ilman muuta *vuoden ajalta* — se onkin sopivinta tämän äänenkannattajan vuosijuhlan vuoksi — ja koetan tarkastella, *mistä* siinä on kysymys.

„Nasha Zarjan” ensimmäinen numero ilmestyi tammi-kuussa 1910. Jo toisessa, helmikuun numerossa hra Potresov julisti, että „*jonninjoutavuuksien*” joukkoon kuuluu myös machilaisten ja marxilaisten kiista sekä likvidaattoruuskysymys. „Sillä voiko, kysyn lukijalta”, kirjoitti hra Potresov, „olla sellaista, että vuonna 1909 olisi olemassa, ei sairaalloisen mielikuvituksen fantomina, vaan reaalisena todellisuutena, likvidoimisvirtaus, virtaus, joka likvidoi sen, mikä ei enää ole likvidoitavissa, mitä ei itse asiassa ole enää olemassa järjestöllisenä kokonaisuutena?” (s. 61).

Tällä epäonnistuneella yrityksellään kiertää kysymys hra Potresov vahvasti parhaiten ja herostraattimaisessa rohkeudessaan yllättävästi sen katsantokannan, jonka hän oli aikonut kumota. Nimittäin tammi- ja helmikuussa 1910

hra Potresov ei voinut olla tietämättä, että hänen vastustajansa eivät hyväksy hänen tekemäänsä tositalanteen arviota. Siis mahdotonta on yrittää kuitata asia sillä, että muka „ei ole”, „että tyhjästä on paha nyhjäistä”. Kysymys ei ole siitä, vastaako käytännössä nollassa yksi kymmenesosa tai kahdeskymmenesosa taikka sadassa taikka joku muu murtoluku. Kysymys on siitä, *onko olemassa virtaus*, joka pitää tätä murtolukua tarpeettomana. Kysymys on siitä, onko olemassa periaatteellista erimielisyyttä murtoluvun merkityksestä, suhtaantumisesta siihen, sen suurentamisesta j.n.e. Vastatessaan itse asiassa *juuri tähän* kysymykseen sanomalla „ei”, „nolla”, „nolla on nolla” hra Potresov toi täysin ilmi sen likvidaattoruusvirtauksen, jonka hän kiistää olemattomaksi. Hänen tempauksensa on vain pelkkää „ilkeyttä” („Zvezdan” 4. numerossa olleen lehtikatsauksen sattuvaa sanontaa käyttäen), vain suoruuden, publisistisen selvyyden puutetta. Mutta juuri siksi, ettei kysymys ole henkilöistä, vaan virtauksesta, Pietaria auttamaan on tullut Moskova. Siteeraten myötämielisesti hra Potresovia Moskovan „Vozrozhdenije”²⁷ kirjoitti 5. numerossaan maaliskuun 30 p:nä 1910: „Mitään likvidoitavaa ei ole ja omasta puolestamme lisäämme, että unelma tuon hierarkian ennallistamisesta entisessä” j.n.e. „muodossaan on suorastaan vahingollista, taantumuksellista utopiaa” (s. 51).

On aivan ilmeistä, ettei kysymys ole suinkaan entisestä *muodosta*, vaan entisestä *olemuksesta*. Aivan ilmeistä niin ikään on se, että „likvidoimis”-kysymys on erottamattomassa yhteydessä „ennallistamis”-kysymykseen. Hra Potresoviin verraten „Vozrozhdenije” on ottanut pienen askelen eteenpäin ilmaisemalla *tuon saman* ajatuksen hieman selvemmin, avomielisemmin, rehellisemmin. Tässä ei ole kysymys henkilöistä, tässä on kysymys virtauksesta. Henkilöt saattavat erottua ellei suorutensa, niin kieroutensa ansiosta, virtaukset sen sijaan käyvät ilmi mitä erilaisimmin tavoin, lajein, muodoin.

Niinpä esimerkiksi hra Bazarov oli joskus bolshevikki ja pitänee ehkä edelleenkin itseään sellaisena — meidän aikamme sattuu jos jonkinlaisia omituisuuksia. Mutta „Nasha Zarjan” huhtikuun vihkossa hän kumosi hra Potresovin niin onnistuneesti, niin onnellisesti (Potresoville onnellisesti), että julisti „paljonpuhutun hegemoniakysymyksen” kirjaimellisesti „erääksi pahimmaksi ja joutavimmaksi

väärinkäsitykseksi” (s. 87). Huomatkaa: hra Bazarov sanoo tätä kysymystä „paljonpuhutuksi”, t.s. sellaiseksi, joka jo on herätetty, joka vuoden 1910 huhtikuussa jo tunnetaan! Panemme merkille tämän tosiseikan — se on äärettömän tärkeä. Huomautamme, että hra Bazarovin sanat, että muka „hegemoniasta ei jää jälkeäkään” (s. 88), jos kaupungin ja maaseudun pikkuporvaristo „on mielialaltaan kyllin radikaalista vastustamaan poliittisia etuoikeuksia” j.n.e., „mutta räikeän natsionalistisen hengen läpätunkemaa” — merkitsevät sitä, ettei lainkaan ymmärretä hegemonia-aatetta ja kieltäydytään siitä. „Hegemonin” tehtävänä on nimenomaan taistella „natsionalismia” vastaan, nimenomaan poistaa se „mielialoista”, joita Bazarov on edellyttänyt. Tämän tehtävän menestyksellisyyttä ei mitata viipymättömillä, välittömillä, tämän päivän tuloksilla. On aikoja, jolloin tulokset natsionalismin vastustamisesta, suohengen vastustamisesta, likvidaattoruuden vastustamisesta — likvidaattoruuden, joka sivumennen sanoen on samanlaista porvariston vaikutuksen ilmenemistä proletariaatissa kuin natsionalismikin, jonka valtaan osa työläisistä toisinaan joutuu,— on aikoja, jolloin nämä tulokset tuntuvat vasta vuosien kuluttua, toisinaan vasta monien vuosien kuluttua. On sellaistaikin, että vuosikausia hiljalleen kytee kipinä, jonka pikkuporvaristo katsoo, ilmoittaa, julistaa olemattomaksi, likvidoiduksi, sammuneeksi j.n.e., mutta joka todellisuudessa kytee, antaa vastaiskun masentuneisuuden ja luopumuksen hengelle, ilmaisee itsensä pitkän ajanjakson kuluttua. Opportunismi tarrautuu aina ja kaikkialla maailmassa hetkeen, ajankohtaan, nykypäivään kykenemättä ymmärtämään „eilis-” ja „huomispäivän” välistä yhteyttä. Marxilaisuus *vaatii* tämän yhteyden selvää tietoamista, ei sanallista, vaan asiallista tietoamista. Siitä syystä marxilaisuus on sovittamattomassa ristiriidassa yleensä likvidaattoruusvirtauksen kanssa ja muun muassa hegemonian kieltämisen kanssa.

Pietarin jälkeen — Moskova. Menshevikki hra Potresovin jälkeen — entinen bolshevikki hra Bazarov. Bazarovin jälkeen — hra V. Levitski, suorasukaisempi, rehellisempi vastustaja kuin hra Potresov. „Nasha Zarjan” heinäkuun vihkossa hra V. Levitski kirjoittaa: „Jos entinen (tietoisten työläisten yhteenliittymisen muoto) oli hegemonina yleiskansallisessa taistelussa poliittisen vapauden puolesta, niin

tuleva on oleva historialliseen liikkeeseensä lähtevien joukkojen *luokka-* (kursivointi hra Levitskin) puolue". (S. 103.)

Herrojen Levitskien, Potresovien, Bazarovien, koko „Vozrozhdenijen”, koko „Nasha Zarjan” ja koko „Delo Zhiznin” kaikkien kirjoitusten *henki* on tavattoman onnistuneesti ilmaistu tässä yhdessä lauseessa, keskitetty siihen. V. Levitskiltä otettua lainausta voitaisiin täydentää, kehittää, selittää sadoilla lainauksilla, vaihtaa se niihin. Se on yhtä „klassillinen” lause, kuin Bernsteinin kuuluisa „liike on kaikki kaikessa, lopullinen päämäärä ei ole mitään” tai Prokopovitshin (vuoden 1899 „Credosta” *): työläisille — taloudellinen, liberaaleille — poliittinen taistelu.

Hra Levitski on teoreettisesti väärässä, kun hän *asettaa* hegemonian *vastakohdaksi* luokkapuolueelle. Yksistään tämä vastakkainasettelu riittää, jotta voitaisiin sanoa: ei marxilaisuus, vaan liberalismi muodostaa sen puolueen, jota „Nasha Zarja” *todellisuudessa* seuraa. Kaikkialla maailmassa vain liberalismin teoreetikot (muistakaapa vaikka Sombartia ja Brentanoa) käsittävät työväen *luokkapuolueen* siten, kuin sen „käsittää” Levitski. Marxilaisuuden kannalta katsoen luokka, joka kieltää hegemoniaa, tai ei sitä ymmärrä, ei ole luokka tai ei ole vielä luokka, vaan *ammattikunta* tai eri ammattikuntien summa.

Mutta ollessaan uskoton marxilaisuudelle hra Levitski on kyllin uskollinen „Nasha Zarjalle”, *toisin sanoen* likvidaat- toruusvirtaukselle. Hän sanoi pyhän totuuden *tämän* virtauksen olemuksesta. Ennen (tämän suuntauksen kannattajia varten) oli olemassa „hegemonia”, tulevaisuudessa sitä ei tule olemaan eikä pidä ollakaan; entä nykyään? Nykyään on olemassa vain se *muodoton* iskostuma, jonka muodostaa „Nasha Zarjan”, „Vozrozhdenijen” ja „Delo Zhiznin” kirjoittelijoiden ja lukijaystäväin piiri ja joka *tätä nykyä*, vuonna 1911, saarnaa parast’aikaa, että on välttämätöntä, ehdotonta, hyödyllistä, lainmukaista *siirtyä entisestää* hegemoniasta *tulevaan* brentanolaiseen luokka- (yhtä hyvin voitaisiin sanoa: struvelaiseen tai izgojevilaiseen luokka-) puolueeseen. Että muodottomuus on eräs likvidaat- toruuden periaatteista, sen sanoivat suoraan likvidaat- toruuden vastustajat jo vuonna 1908, *vuotta ennen* „Nasha Zarjan” perustamista. Kun hra Majeovski²⁸ joulu-

* — uskontunnustus, ohjelma, maailmankatsomuksen esitys. *Toim.*

kuussa 1910 kysyy, mitä on likvidaattoruus, niin kääntyköön hän sen vastauksen puoleen, joka annettiin virallisesti täsmälleen kaksi vuotta sitten. Tuo vastaus antaa hänelle mitä tarkimman ja täydellisimmän luonnekuvan „Nasha Zarjasta”, joka ilmaantuu maailmaan vuotta myöhemmin tuota vastausta. Kuinka tuo on ollut mahdollista? Se on ollut mahdollista siksi, etteivät kysymyksessä ole olleet eivätkä ole henkilöt, vaan virtaus, joka hahmottui vuonna 1907 (ks. vaikkapa vuoden 1907 kevään tapahtumien käsittelyvän, itse hra Tsherevaninin kirjoittaman kirjansäntä loppua²⁹), ilmeni selvästi vuonna 1908, tuli vastustajiansa taholta arvioiduksi vuoden 1908 lopussa ja perusti vuonna 1910 oman julkisen äänenkannattajansa sekä elimensä.

Kun sanotaan: ennen oli hegemonia, *mutta* tulevaisuudessa pitää olla „luokkapuolue”, niin siten osoitetaan havainnollisesti likvidaattoruuden yhteys hegemoniasta luopumiseen, tuon virtauksen eroaminen marxilaisuudesta. Marxilaisuus sanoo: koska ennen oli „hegemonia”, niin siis alojen, ammattien, ammattikuntien summasta on muodostunut luokka, sillä nimenomaan hegemonia-aatteen tietäminen, nimenomaan sen toteuttaminen elämässä omalla toiminnallaan muuttaa ammattikuntien summan luokaksi. Ja kun kerran on kasvettu „luokaksi”, niin mitkään ulkoiset olosuhteet, mitkään vaikeudet, mikään kokonaisen muuttaminen murtoluvuksi, mikään vehiläisten riemuitseminen, mikään opportunistien pelkuruus ei pysty tukahduttamaan tuota itua. Vaikka sitä ei „näkyisikään” pinnalla (hrat Potresovit eivät sitä näe tai eivät ole näkevinään, *koska* eivät halua nähdä), on se kuitenkin elossa, se elää, se säilyttää nykyisyydessäkin „entisyyden”, se vie entisyyden tulevaisuuteen. Koska hegemonia oli olemassa ennen, niin siksi pä marxilaiset *ovat velvollisia* kaikista ja kaikenlaisista luopureista huolimatta puolustamaan hegemonia-aatetta sekä nykyään että tulevaisuudessa,— tuo aatteellinen tehtävä vastaa täydellisesti niitä aineellisia ehtoja, jotka muodostivat ammattikunnista luokan ja edelleenkin muovaavat, laajentavat, lujittavat luokkaa, lujittavat sen vastarintaa kaikkia „porvariston vaikutuksen ilmauksia” vastaan.

Aikakauslehti „Nasha Zarja” on koko vuoden mittaan ollutkin juuri proletariaattiin kohdistuvan porvariston

vaikutuksen keskittymä. Likvidaattoruutta ei ole olemassa ainoastaan virtauksena niiden ihmisten keskuudessa, jotka haluavat olla kyseisen luokan kannattajia. Se edustaa sinänsä vain eräänä purosena sitä laajamittaista, useammalle luokalle yhteistä „taaksepäin”-virtausta, joka on ollut ominaista koko kolmivuotiskaudelle 1908—1910 ja on oleva ehkä ominaista vielä muutamille vuosille. Tässä artikkelissa minun on täytynyt rajoittua luonnehtimaan tuota purosta „Nasha Zarjan” 2.—7. numeroista otettujen sitaatien perusteella. Seuraavissa artikkeleissa aion kajota tämän julkaisun 10., 11. ja 12. numeroon ja niin ikään perustella seikkaperäisemmin sitä ajatusta, että likvidaattoruspuronen on vain osana vehiläisyysvirrassa.

Kirjottettu tammikuussa 1911

*Julkaistu ensi kerran
huhtikuun 22 p:nä 1911
aikakauslehdessä „Sooremennaja
Zhizn” № 3 (Baku)
Allekirjoitus: V. I. Lenin*

*Julkaistaan aikakauslehden
tekstin mukaan*